C/2025/772

2025.2.11.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

Az igazságos átmenetről szóló jogalkotási javaslat és a szociálisabb európai zöld megállapodást lehetővé tevő uniós szakpolitikai eszközök igénye

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2025/772)

Előadó: **Dirk BERGRATH**

Tanácsadók:	Christiny MILLER (az előadó felkérésére) Anna KWIATKIEWICZ (az I. Csoport felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2024.2.15.
Jogalap:	eljárási szabályzat 52. cikk (2) bekezdés
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2024.11.13.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2024.12.5.
Plenáris ülésszak száma:	592.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	179/1/6

1. Következtetések és ajánlások

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB):

1.1. az Európai Bizottság 2024–2029-re vonatkozó stratégiai prioritásaival és szakpolitikai iránymutatásaival összhangban kiemeli az igazságos átmenet fontosságát az EU-ban. Az igazságos átmenet különleges hatással lesz a munka világára, és kihat az ágazatokra, a régiókra, a munkahelyekre és a készségekre (többek között a nemek közötti egyenlőség és a generációk közötti kapcsolatok szempontjára, illetve a veszélyeztetett csoportokra), a jólétre, a tagállamok közötti együttműködésre, a kormányzásra, az üzleti tevékenységekre és a vállalkozásokra (különösen a kkv-kra), valamint a finanszírozásra és a beruházásokra;

1.2. hangsúlyozza, hogy a munka világát illetően olyan átfogó szakpolitikai csomagra van szükség, amely integrálja a meglévő uniós szintű eszközöket és elegendő mozgásteret biztosít a tagállamok számára ahhoz, hogy nemzeti és regionális szinten megfelelő megoldásokat fogadjanak el. Ez magában foglalhatja a meglévő jogszabályok és ajánlások reformját és felülvizsgálatát;

1.3. kéri, hogy a változások előrejelzése és kezelése révén dolgozzanak ki egy, a munka világának igazságos átmenetére vonatkozó szakpolitikai csomagot, a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat alkalmazva vezérelvként ([1]).

Ennek a szakpolitikai csomagnak többek között az alábbi intézkedéseket kell magában foglalnia:

— a készségekkel kapcsolatos igények és stratégiák feltérképezése,

— megfelelő készségfejlesztési programok létrehozása és végrehajtása,

— minden munkavállaló számára érdemi és érvényesíthető hozzáférés biztosítása teljes mértékben kompenzált képzési órákhoz,

— annak biztosítása, hogy az alkalmazandó szabályokkal összhangban hatékony vállalati szintű részvételi, tájékoztatási és konzultációs rendszereket hoznak létre a munkavállalók számára,

([1]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.

— az igazságos átmenettel kapcsolatos kezdeményezések integrálása a szociális jogok európai pillérének és az európai szemeszternek a végrehajtásába,

— erőteljes ösztönzők bevezetése a vállalatok számára annak szolgálatában, hogy a szakemberhiányt elsősorban a jelenlegi munkavállalók továbbképzésével kezeljék; a változásokat előre jelző vállalati átállási terveket dolgozzanak ki és tegyenek közzé rendszeres frissítésekkel, és dolgozzanak ki stratégiákat a lehetséges hatások kezelésére; valamint szorgalmazzák a tanulószerződéses gyakorlati képzési és a szakképzési hozzájárulások megemelését, összhangban a nemzeti modellekkel, a munkavállalók regionális szintű képzésének részleges finanszírozása érdekében;

1.4. részletes feltérképezést célzó tevékenységeket javasol annak biztosítása érdekében, hogy uniós, nemzeti és regionális szinten most és a jövőben is felismerjék az átmenettel járó kihívásokat és lehetőségeket. A megfelelő szinteken elhelyezkedő szakpolitikai döntéshozóknak és a vállalatoknak e tudásra építve, a szociális partnerekkel és más érdekeltekkel együttműködve átfogó átállási terveket és készségfejlesztési stratégiákat kell kidolgozniuk, valamint nyomon kell követniük az elért eredményeket. Az Európai Bizottság által létrehozandó, igazságos átmenettel foglalkozó megfigyelőközpont irányíthatja a szakpolitikák és a bevált gyakorlatok feltérképezését, valamint adatokkal és nyomon követéssel támogathatja a tagállamokat;

1.5. kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfelelő finanszírozást, és e célból növeljék az Igazságos Átmenet Alap és a Szociális Klímaalap forrásait, ezeket az alapokat hangolják össze az igazságos átmenet célkitűzéseihez hozzájáruló más uniós alapokkal, valamint erősítsék meg és kapcsolják össze a többi finanszírozási módszert, és az átmenet érdekében mozgósítsák a magánfinanszírozást.

2. **Bevezetés**

2.1. Az európai zöld megállapodás az Európai Unió arra vonatkozó, jogilag kötelező erejű kötelezettségvállalását határozza meg, hogy 2030-ig 55 %-kal csökkenti a kibocsátást, 2050-ig pedig klímasemlegessé válik. Az európai zöld megállapodásról szóló európai bizottsági közlemény szerint az átállásnak méltányosnak és inkluzívnak kell lennie, és az embereket kell előtérbe helyeznie, különös figyelmet fordítva azokra a régiókra, iparágakra és munkavállalókra, amelyek a legnagyobb kihívásokkal fognak szembesülni ([2]). Az Európai Tanács 2024–2029-es időszakra meghatározott prioritásai közé tartozik az is, hogy „annak érdekében, hogy globálisan versenyképesek maradjunk és növeljük energetikai szuverenitásunkat, igazságos és méltányos éghajlatvédelmi átállásra” törekedjünk ([3]).

2.2. Az Európa 2040-re kitűzött éghajlat-politikai céljairól szóló európai bizottsági közlemény az 1990-es szinthez képest 90 %-os nettó üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentést irányoz elő. Az EGSZB támogatja a 2040-re ajánlott 90 %-os célt, mivel az összhangban van az azzal kapcsolatos tudományos véleményekkel, hogy mekkora Európa méltányos részesedése az 1,5 °C-os célból, de hangsúlyozza, hogy a 2040-re kitűzött cél eléréséhez elengedhetetlen az összes ágazatra kiterjedő összehangolt fellépés. Egyszersmind azt is hangsúlyozza, hogy a cél nagy kihívást jelent, és csak olyan, támogató szakpolitikák segítségével valósítható meg, amelyek – az összes kibocsátásmentes és alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológia költséghatékony használatával – biztosítják az európai iparágak versenyképességét és az igazságos átmenetet ([4]). Újraelosztási intézkedésekre lesz szükség a társadalmi hatások kezeléséhez, érvényesítve a „senkit sem hagyunk hátra” elvet ([5]).

2.3. Az átállás új lehetőségeket és komoly kihívásokat fog teremteni a vállalkozások számára, a munkahelyteremtés terén és minden készségszinten a munkavállalók számára, egyes régiók számára viszont előnyösebb lesz. Az uniós kohéziós politika és a nemzeti intézkedések továbbra is alapvető szerepet játszanak majd az átállás által leginkább érintett régiók támogatásában ([6]). Becslések szerint az átállás a munkavállalók 40 %-át fogja közvetlenül érinteni az EU-ban ([7]).

2.4. Ugyanakkor fennáll a veszélye annak, hogy visszalépés történik az európai zöld megállapodás céljai tekintetében, mivel az átállást a jelenlegi formájában igazságtalannak ítélik azzal, hogy növeli a vállalkozások kötelezettségeit, és része van abban, hogy nincsenek meg a feltételek egy szilárdabb európai üzleti modellhez, és ezért a közvélemény és a politika egyre nagyobb ellenérzést tanúsít a zöld politikákkal szemben ([8]), ([9]), ([10]). A közvélemény-kutatásokból azonban az derült ki, hogy az európaiak többsége támogatja a méltányos zöld átállást ([11]).

([2]) COM(2019) 640 final.
([3]) az Európai Tanács 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrendje.
([4]) HL C, C/2024/4667, 2024.8.9., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4667/oj.
([5]) COM(2024) 63 final.
([6]) COM(2024) 63 final.
([7]) https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef23032en.pdf.
([8]) A new governance framework to safeguard the European Green Deal [Új irányítási keret az európai zöld megállapodás védelme érdekében].
([9]) Enabling the green and just transition [A zöld átállás és az igazságos átmenet elősegítése].
([10]) http://antwerp-declaration.eu/.
([11]) Eurobarométer tematikus felmérés 100.1 – Parlemeter 2023.

2.5. Alapvető fontosságú, hogy ez az átmenet igazságos legyen. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet igazságos átmenetre vonatkozó iránymutatásai szerint „jól meg kell szervezni a környezeti szempontból fenntartható gazdaság felé történő, mindenki számára igazságos átmenetet, és annak hozzá kell járulnia a mindenki számára hozzáférhető tisztességes munkával, a társadalmi befogadással és a szegénység felszámolásával kapcsolatos célokhoz” ([12]).

3. **A jelenlegi uniós szakpolitikai eszközök korlátai**

3.1. Az EGSZB üdvözli és elismeri az európai szinten meglévő számos olyan szakpolitikai eszközt, amely közvetlenül vagy közvetve foglalkozik az igazságos átmenettel, ugyanakkor felhívja a figyelmet az egyes szakpolitikák közötti ellentmondásokra és hiányosságokra is.

3.2. Az EGSZB üdvözli a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlást, de megjegyzi, hogy ez a nem kötelező erejű ajánlás nem kínál olyan átfogó szakpolitikai platformot, amelyre az Uniónak szüksége lenne ahhoz, hogy minden hatást kezelni tudjon ([13]). Következésképpen támogatni kell a tagállamokat abban, hogy a nemzeti körülményekkel összhangban hajtsák végre az ajánlást.

3.3. Az igazságos átmenet mechanizmus és a javasolt Szociális Klímaalap értékes eszközként szolgál majd az igazságos átmenet regionális és ágazati szintű előmozdításához és kezeléséhez. Méretük és hatókörük azonban korlátozott, mivel az átállási folyamatnak csak egy kis részére terjednek ki ([14]). A Szociális Klímaalap és az Igazságos Átmenet Alap pénzügyi erőforrásai nem lesznek elegendőek azon célkitűzések eléréséhez, amelyekre szánták őket, és hatékonyan kell felhasználni ezeket a forrásokat ([15]).

3.4. Az igazságos átmenettel kapcsolatos uniós eszközök közötti szakadék megszüntetése érdekében az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikai keretnek lehetővé kell tennie a Párizsi Megállapodásnak ([16]), az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének ([17]) és fenntartható fejlődési céljainak ([18]), a szociális jogok európai pillérének és a hosszú távú versenyképességi stratégiának ([19]) a teljes körű végrehajtását. Az igazságos átmenetre vonatkozó ILO-iránymutatásoknak ([20]) konkrét lehetőségeket kell biztosítaniuk az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikai keret kialakításához, végrehajtásához és nyomon követéséhez ([21]).

4. **A munka világának igazságos átmenetéről szóló uniós szakpolitikai csomag és az azt kísérő eszközök**

4.1. Az igazságos átmenet egy összetett folyamat, amely a társadalom nagy részét érinti, és egyetlen szakpolitikai eszköz önmagában nem elegendő a kihívás kezeléséhez. Az EGSZB ezért azt szorgalmazza, hogy mérjék fel a meglévő szakpolitikai eszközök hiányosságait, és szükség esetén egészítsék ki azokat új intézkedésekkel, hogy létrejöjjön egy összehangolt szakpolitikai csomag a munka világára vonatkozóan. Ennek a csomagnak integrálnia kell a meglévő uniós szintű eszközöket, és elegendő mozgásteret kell biztosítania a tagállamoknak ahhoz, hogy nemzeti és regionális szinten megfelelő megoldásokat fogadjanak el. Az alábbi javaslatok egy ilyen szakpolitikai csomag elemeit vázolják.

4.2. Ennek a szakpolitikai csomagnak magában kell foglalnia a munka világának igazságos átmenettel kapcsolatos elemeit, figyelembe véve a Szerződésekben lefektetett hatáskörmegosztást és a szociális partnerek szerepét, mégpedig a következőket: ágazatok, régiók, munkahelyek és készségek (ideértve a nemi, a nemzedékek közötti és a veszélyeztetett csoportokkal kapcsolatos dimenziót), jólét, tagállamok közötti együttműködés, kormányzás, üzleti tevékenységek és vállalkozások (különös tekintettel a kkv-kra), valamint finanszírozás és beruházás.

([12]) Iránymutatás a környezeti szempontból fenntartható gazdaságok és társadalmak felé történő, mindenki számára igazságos átmenethez.
([13]) HL C 486., 2022.12.21., 95. o.
([14]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.
([15]) Az európai zöld megállapodás és a „senkit nem hagyunk hátra” elv.
([16]) A Párizsi Megállapodás.
([17]) A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend.
([18]) A fenntartható fejlődési célok.
([19]) Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra.
([20]) Iránymutatás a környezeti szempontból fenntartható gazdaságok és társadalmak felé történő, mindenki számára igazságos átmenethez.
([21]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.

Ágazatok

4.3. Nagyon fontos, hogy ágazati megközelítést alkalmazzunk a munkahelyek minőségének javítására és a minőség nyomon követésére ([22]). Az európai zöld megállapodás kimondja, hogy – különböző időpontokban és eltérő mértékben ugyan, de – minden ágazatban szükség van az átállásra ([23]). A magasabb üvegházhatásúgáz-kibocsátású ágazatok – többek között a fosszilis tüzelőanyagokon, például az olajon, szénen és gázon alapuló energiaágazatok, az ipar és a közlekedés ([24]) – számára azonban nagyobb kihívást jelent majd az átállás. Ugyanakkor innovációra van szükség a dekarbonizált energiaforrások, az energiatárolás, a szén-dioxid-leválasztás és más, átállást megkönnyítő technológiák felkutatása érdekében. E változások hatással lesznek az ezen ágazatokban működő vállalkozásokra, azok munkavállalóira és a székhelyük szerinti régiókra, valamint a versenyképességre és az élelmiszerek rendelkezésre állására.

Javaslatok:

— Az Európai Bizottságnak a tagállamokkal szorosan együttműködve koordinálnia kell a helyzet részletes feltérképezését, hogy megértsük, mely stratégiai ágazatok fognak növekedni, átalakulni vagy zsugorodni és fokozatosan megszűnni. A feltérképezés során megfelelő támogató intézkedéseket kell felvázolni, amilyen például az uniós finanszírozás, az állami támogatás, a szociális ellátás, az ideiglenes szociális támogatás és az átképzési kezdeményezések a munkahelyváltás megkönnyítése érdekében. A feltérképezés keretében elemezni kell az átállásnak a foglalkoztatásra és a készségekre a különböző országokban, régiókban és ágazatokban gyakorolt hatásait, ideértve az alvállalkozókat és a downstream értékláncot érő hatásokat is ([25]). A 2024–2029-es szakpolitikai iránymutatások ajánlásaival összhangban a feltérképezés során az európai átállásnak a világ más részeire gyakorolt esetleges negatív tovagyűrűző hatásait is meg kell vizsgálni, hogy azokat az igazságos átmenetre vonatkozó ágazati és területi tervek révén enyhíteni lehessen.

— A szociális partnerekkel együttműködve és kollektív tárgyalások útján átállási pályákat és munkahelyváltási terveket kell kidolgozni.

— Az ágazati tervek mérlegelésekor figyelembe kell venni a viszonosságot és a globális kötelezettségvállalásokat, beleértve a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokat is.

Területek

4.4. Az egyes ágazatok fokozatos megszűnése – különböző időpontokban és eltérő mértékben – súlyosan fogja érinteni az ilyen ágazatokra támaszkodó területeket. Az érintett területeken az új gazdasági tevékenységek irányába elmozdulva a gazdaság átstrukturálására és diverzifikálására lesz szükség, fel kell készíteni a munkaerőt a közelgő változásokra és a jövőbeli munkahelyekre, valamint fenn kell tartani a társadalmi kohéziót ([26]). Az uniós munkavállalók számára biztosítani kell a maradás szabadságát ([27]) és azt, hogy hozzáférhessenek a helyi közösségek fejlődéséhez és jóllétéhez hozzájáruló, magas színvonalú, produktív helyi munkahelyekhez, külön szem előtt tartva a vidéki térségeket. Ehhez olyan kedvező környezetet kell teremteni, amely támogatja a meglévő vállalkozások szerkezeti átalakulását, valamint a zöld átálláshoz szükséges beruházásokat és munkahelyteremtést.

Javaslatok:

— Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a különböző régiók a helyi önkormányzatokkal és a megfelelő szintet képviselő szociális partnerekkel együttműködve kidolgozott, helyalapú átállási pályákkal, valamint alternatív foglalkoztatási lehetőségeket és képzést biztosító ágazati átállási tervekkel rendelkezzenek. A tagállamoknak támogatniuk kell a közösségvezérelt kezdeményezéseket, és biztosítaniuk kell a helyi lakosokkal és a civil társadalommal folytatott széles körű konzultációt.

Munkahelyteremtés és készségek

4.5. Az átállás során egyes ágazatokban jelentősen csökkenni fog a munkahelyek száma, más ágazatokban pedig átalakulnak a munkakörök és a készségigények. A 2030-ra kitűzött, 55 %-os üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentésre irányuló célt megvalósító szakpolitikák összességében pozitív hatást gyakorolhatnak a munkahelyek számára ([28]). A legmarkánsabb folyamat a munkahelyek felváltása és/vagy újradefiniálása lenne. Ezt a folyamatot a nemzeti háttér, valamint a kiindulópont fogja meghatározni.

([22]) https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/2024-08/ef23032en.pdf.
([23]) COM(2019) 640 final.
([24]) Ágazatonként összesített üvegházhatásúgáz-kibocsátás, https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/ghg-emissions-by-aggregated-sector-5#tab-dashboard-02.
([25]) HL C 275., 2022.7.18., 101. o..
([26]) Igazságos átmenet platform.
([27]) Much more than a market – Speed, Security, Solidarity [Jóval több mint piac – Sebesség, biztonság, szolidaritás].
([28]) Európai Bizottság, Közös Kutatóközpont, Murauskaite-Bull, I., Scapolo, F., Muench, S. és mások, The future of jobs is green, Kiadóhivatal, 2021.

Javaslatok:

— Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak közös értelmezésre kell törekedniük, és a zöld munkahelyek kapcsán iránymutatásokat kell kidolgozniuk a minőségi munkahelyekre, a munkahelyek biztonságára és a munkafeltételekre vonatkozóan. Emellett elő kell segíteniük a tagállamok közötti információcserét a bevált gyakorlatok előmozdítása és annak bemutatása érdekében, hogy miként hajtják végre nemzeti szinten az uniós szociális vívmányokat. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak a 2024–2029-es időszakra szóló politikai iránymutatásban kifejezett szándékát arra, hogy a szociális partnerekkel közösen kidolgozza a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemtervet ([29]), és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra az ebben a véleményben tett javaslatokat.

— A munkaerőpiaccal és készségekkel kapcsolatos naprakész, regionális, ágazati és foglalkozási szintű információgyűjtés és előretekintés lehetővé teszi, hogy a rövid és hosszú távú igények kielégítése érdekében felmérjék és előre jelezzék a foglalkozásspecifikus és transzverzális készségek iránti igényeket, valamint megfelelően kiigazítsák a tanterveket ([30]).

— A tagállamoknak továbbképzési és átképzési stratégiákat kell kidolgozniuk és előmozdítaniuk annak érdekében, hogy az átállással járó új készségekhez és munkahelyekhez kapcsolódóan fokozzák a felnőttek képzésben való részvételét. Egyúttal a szakképzési tanterveket és programokat is frissíteniük kell, továbbá a szakképzés irányításának és gyakorlatának nemzeti modelljével összhangban szorosabb partnerségeket kell kialakítaniuk az oktatás és képzés szereplői, valamint a kkv-k, a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások és a szociális partnerek között. Végezetül pedig a tanulószerződéses gyakorlati képzések, a fizetett szakmai gyakorlatok és az erős képzési elemmel rendelkező szakmai látogatási programok tekintetében támogatási rendszereket kell bevezetniük, illetve meg kell erősíteniük a már meglévő rendszereket, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozásoknál – beleértve azokat is, amelyek hozzájárulnak az éghajlati-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez –, valamint a szakemberhiánnyal küzdő ágazatokban. Az ilyen rendszerek működését nemzeti vagy regionális szinten nyomon kell követni és értékelni kell, és ezeknek a rendszereknek arra kell törekedniük, hogy megőrizzék a munkahelyek minőségét ([31]).

— Megfelelő ösztönzőket kell biztosítani a kkv-k számára a továbbképzésbe és átképzésbe való beruházásokhoz, valamint az egész életen át tartó tanulás kultúrájának vállalkozók és munkavállalók körében történő előmozdítása érdekében, többek között mikrotanúsítványok révén.

— Az ismeretek megosztása érdekében segíteni kell a kkv-k közötti hálózatépítést.

— Elő kell mozdítani a bevált gyakorlatokon alapuló szociális párbeszédet, hogy segítséget nyújtsanak a foglalkoztatottak vagy munkahelyet váltók számára készségeik fejlesztését célzó hosszabb vagy rövidebb képzésekhez. Ezt figyelembe lehetne venni, amikor megvitatják a 2025 elejére javasolt, európai szociális párbeszédről szóló új paktumot ([32]), ([33]).

— Az igazságos átmenetet be kell építeni a nemzeti készségfejlesztési stratégiákba, figyelembe véve az Európai Bizottság „európai készségfejlesztési programjában” és „frissített új iparstratégiájában” szereplő javaslatokat. A készségfejlesztési paktum keretében létrehozott készségfejlesztési partnerségek szintén fontos hajtóerőt jelentenek majd ([34]).

— A készségfejlesztési stratégiáknak foglalkozniuk kell a nemek között eleve meglévő egyenlőtlenségekkel, és biztosítaniuk kell, hogy az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikák ténylegesen javítsák a nemek közötti egyenlőséget ([35]), ([36]). Különös figyelmet kell fordítani arra is, hogy a munkahelyváltás, illetve a munkahely elvesztése milyen hatással jár a munkaerőpiacról való kirekesztődés kockázatának kitett társadalmi csoportokra – például a fogyatékossággal élő személyekre, az idősekre, a migránsokra vagy a tartósan munkanélküliekre – nézve.

— Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv következő felülvizsgálata során vegye figyelembe a fenti szempontokat.

Jóléti és szociális védelmi rendszerek

4.6. Minden tagállamot arra kellene ösztönözni, hogy vizsgálja felül jóléti és szociális biztonsági rendszereit annak érdekében, hogy azok minél hatékonyabban támogatni tudják a zöld átállást és az érintetteket a fenntartható foglalkoztatás felé vezető úton, valamint a szegénység és az egyenlőtlenségek csökkentését. A szociális védelem segít az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban és az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésében, valamint az emberek jövedelmének, egészségének és munkahelyeinek védelme révén támogatja az igazságos átmenetet, és ezáltal növelheti az átállás társadalmi támogatottságát ([37]).

([29]) https://commission.europa.eu/document/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_hu.
([30]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([31]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([32]) New framework for a just digital and green transition.
([33]) Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára (2024–2029).
([34]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([35]) Európai Bizottság, Közös Kutatóközpont, Murauskaite-Bull, I., Scapolo, F., Muench, S. és mások, The future of jobs is green, Kiadóhivatal, 2021.
([36]) Considering gender in regional transformations.
([37]) https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/world-social-protection-report-2024-26-universal-social-protection-climate.

Javaslatok:

— Az Európai Bizottságnak az igazságos átmenettel kapcsolatos kezdeményezéseket integrálnia kellene a szociális jogok európai pillérének és az európai szemeszternek a végrehajtásába. Az EU-nak és tagállamainak garantálniuk kell a szabad mozgást a szociális biztonság tekintetében azokban az esetekben, amikor a munkavállalók a 883/2004/EK rendelettel összhangban az egyik tagállamból a másikba költöznek.

— A tagállamokat arra kell ösztönözni, hogy vizsgálják felül és szükség esetén igazítsák ki a jóléti és szociális védelmi rendszereiket, hogy azok megfeleljenek napjaink társadalmi, környezeti és gazdasági kihívásainak, biztosítva a zöld átállás költségeinek és előnyeinek méltányos megosztását, valamint garantálva a magas színvonalú, megfizethető és hozzáférhető általános érdekű szolgáltatásokat. E rendszerek, az adott nemzeti kontextustól függően, többek között aktív munkaerőpiaci politikákat, munkanélküli ellátást, a szegénységben élők vagy a szegénység kockázatának kitettek megfelelő támogatását, minimálbéreket, ökoutalványokat, közvetlen jövedelemtámogatást tartalmazhatnának ([38]). A nemzeti hatóságoknak együtt kell működniük nonprofit szervezetekkel, szociális gazdasági vállalkozásokkal és más szociális szolgáltatókkal, hogy feltérképezzék a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat és egyéneket, és átmeneti intézkedésekkel támogassák őket.

— A szociális védelmi rendszerek átalakíthatók úgy, hogy a társadalmi kirekesztés megelőzése és az egészségügyi, illetve éghajlattal kapcsolatos kockázatok kezelése érdekében megfelelő szociális infrastruktúrán keresztül különösen a leginkább érintett területeken és a leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévő társadalmi csoportok számára jövedelembiztonságot – különösen munkahelyváltás esetén –, valamint egészségügyi és gondozási szolgáltatásokat nyújtsanak ([39]).

— A tagállamoknak célzott és jól megtervezett munkaerő-felvételi és átállási ösztönzőkkel kell kísérniük az ágazatok, régiók és országok közötti munkaerőpiaci mobilitást ([40]).

Tagállamok közötti együttműködés

4.7. Feltétlenül szükség van együttműködésre ahhoz, hogy az Unión belüli negatív verseny helyett támogatni lehessen a kohéziót és a versenyképességet. Az igazságos zöld megállapodáshoz szükséges szakpolitikák közül sokat nemzeti szinten határoznak meg, és e szakpolitikák a tagállamok részéről összehangolt erőfeszítéseket igényelnek.

Javaslatok:

— Mivel a megszűnő és az újonnan létrejövő munkahelyek nem egyenlően oszlanak majd el az Unióban, és mivel a különböző területek eltérő erősségekkel rendelkeznek a különböző technológiák és készségek terén, össze kell hangolni az iparpolitikát és a kohéziós politikát annak érdekében, hogy az EU egészére kiterjedő igazságos átmenet érdekében megerősítsük az EU globális gazdasági szereplőként betöltött pozícióját ([41]).

— Az Uniónak az igazságos átmenet célkitűzéseivel összhangban olyan iparstratégiát kell elfogadnia, amely egyenlő feltételeket biztosít. Ennek érdekében meghatározhatná a stratégiai iparágakat és értékláncokat, valamint az egyes régiók gazdasági potenciálját, és összehangolhatná az Unión belüli értékláncokhoz való hozzájárulásukat ([42]). ([43]). A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek modellje mintaként szolgálhatna ([44]).

— A kohéziós politikának továbbra is az igazságos átmenet fontos hajtóerejének kell maradnia a fosszilis tüzelőanyagon alapuló infrastruktúrától erősen függő régiókban. A javasolt Európai Versenyképességi Alaphoz ([45]) hasonló, e célra létrehozott uniós szintű alap vissza nem térítendő támogatásokat és kölcsönöket nyújthat a stratégiai ipari projektek fejlesztéséhez azokban a régiókban, amelyek nem rendelkeznek az ilyen beruházásokhoz szükséges költségvetési kapacitással. Az állami pénzügyi támogatás – például a vissza nem térítendő támogatások, a kölcsönök és a közbeszerzés – szociális és környezetvédelmi feltételeknek kell, hogy megfeleljen annak biztosítására, hogy a közfinanszírozás az elért eredményektől függjön ([46]).

— Külön támogatást kell nyújtani egyrészt azoknak a tagállamoknak, amelyek az innováció és kutatás-fejlesztés terén nem használják ki a stratégiai uniós finanszírozási eszközöket, másrészt a felfutóban lévő iparágaknak, különösen a korlátozott költségvetési mozgástérrel rendelkező országokban.

([38]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.
([39]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([40]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([41]) ZOE Institute for Future-Fit Economies (2024).A Unified Industrial Transition for Europe (UnITE) Pact.
([42]) Much more than a market – Speed, Security, Solidarity [Jóval több mint piac – Sebesség, biztonság, szolidaritás].
([43]) ZOE Institute for Future-Fit Economies (2024).A Unified Industrial Transition for Europe (UnITE) Pact.
([44]) Draghi-jelentés.
([45]) Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára (2024–2029).
([46]) ZOE Institute for Future-Fit Economies (2024).A Unified Industrial Transition for Europe (UnITE) Pact.

— Nemzeti szinten a különböző ágazatok és munkaerőpiacok vonatkozásában összehangolt nemzeti terveknek célul kell kitűzniük az átálláshoz szükséges minőségi munkahelyek biztosítását, ugyanakkor megfelelő mechanizmusokról kell gondoskodniuk a nemzeti szociális partnerek számára, hogy hozzájárulhassanak a folyamathoz.

Irányítás

4.8. Az igazságos átmenet kormányzási dimenzióját nem szabad alábecsülni. Egy szakpolitikai eszköz vagy eszközgyűjtemény nem elegendő az igazságos átmenet összetettségének kezeléséhez. A korai szakaszban történő azonosítás révén kerülni vagy mérsékelni kell a szakpolitikai eszközök felcserélhetőségét.

Javaslatok:

— Az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikai keret középpontjában egy holisztikus, összehangolt és integrált szakpolitikai megközelítés áll. A társadalmat képviselő szociális és civil társadalmi párbeszéd és a helyi és regionális önkormányzatok részvétele jelenti a megvalósításának sarokkövét ([47]).

— Az átfogó szakpolitikai csomagok kialakítását segítő elemzési és nyomon követési eszközöket kell létrehozni, valamint nyomon kell követni a munkahelyváltási programok (átképzési és továbbképzési intézkedések, átmeneti ellátás stb.) hatékonyságát ([48]).

— A szakpolitikai döntéshozatal minden szintjén (különösen az előzetes értékelések során) szisztematikusan figyelembe kell venni a szakpolitikák hosszú távú környezeti, gazdasági és társadalmi hatásait. A szakpolitikai döntéshozóknak rendszeresen ismertetniük kell a nyilvánossággal az értékelések, valamint az előretekintési és nyomonkövetési gyakorlatok eredményeit, és eszmecserét kell szervezniük a szociális partnerekkel, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel az eredményekről és az esetleges kiigazításokról ([49]).

— A szakpolitikai döntéshozóknak a szakpolitikai döntéshozatal és végrehajtás minden szakaszában, minden szinten biztosítaniuk kell a munkavállalók és képviselőik, illetve mérettől függetlenül és minden ágazatban a vállalatok teljes körű és érdemi bevonását a változások előrejelzésébe és a – többek között a zöld átálláshoz kapcsolódó – szerkezetátalakítási folyamatok irányításába ([50]).

— A szakpolitikai döntéshozatalban való részvételnek lehetővé kell tennie az egyének, a civil társadalom, a szociális partnerek és az érdekelt felek számára, hogy megfelelő szinteken hozzájáruljanak a vonatkozó megoldások kidolgozásához és végrehajtásához. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy kikérjék a veszélyeztetett/alulreprezentált csoportok képviselőinek véleményét ([51]).

— A szakpolitikai megközelítéseknek minden szinten és minden releváns szakpolitikai területen – beleértve a kutatást és az innovációt is – össze kell hangolniuk a szakpolitikai döntéshozatalt. Vertikális szempontból ez azt jelenti, hogy arra kell ösztönözni a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy vállaljanak aktív szerepet a méltányos átállásra vonatkozó szakpolitikák megtervezésében, kidolgozásában, végrehajtásában és nyomon követésében. Horizontálisan a szakpolitikai döntéshozóknak a szakpolitikai területeken átívelően együtt kell működniük a szakpolitikai lehetőségek közötti hiányosságok, átfedések, felcserélhetőségek és szinergiák azonosítása érdekében. Az ilyen elemek azonosítását megbízható és átlátható (előzetes) foglalkoztatási, szociális és elosztási hatásvizsgálatok kidolgozása és általános érvényesítése révén támogatják ([52]).

Kifejezetten uniós szintű javaslatok:

— Elismeri, hogy a közelmúltban elfogadták és aktualizálták az energiaunió irányításáról szóló rendeletet és az európai klímarendeletet ([53]), de a jövőbeli felülvizsgálatok – az energiaügyért és a lakhatásért felelős biztosjelöltnek címzett megbízólevélben foglaltak szerint – megvizsgálhatnák az igazságos átmenet célkitűzéseinek a többszintű kormányzási struktúrákba való beépítését. Ennek keretében a nemzeti energia- és klímaterveket (NEKT-ek) össze kell hangolni az igazságos átmenet prioritásairól szóló szociális és civil párbeszéddel, és el kell mélyíteni integrációjukat más szakpolitikai területekkel, például a közös agrárpolitikával ([54]).

([47]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.
([48]) Az EMCO és az SPC legfontosabb üzenetei a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlás végrehajtásáról.
([49]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([50]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([51]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([52]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([53]) Az energiaunió irányítása.
([54]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj

— Az Igazságos Átmenet Uniós Megfigyelőközpontjának – például az európai szemeszter és a nemzeti energia- és klímatervek ([55]) keretében – nyomon kell követnie az igazságos átmenet uniós folyamatát, ideértve az uniós szintű iránymutatásokon alapuló nemzeti szakpolitikákat és stratégiákat, a nyomon követésre szolgáló mutatók kidolgozásába bevonva a szociális partnereket és a civil társadalmat. A megfigyelőközpontnak hozzá kell járulnia a naprakész munkaerőpiaci és készségekkel kapcsolatos információgyűjtéshez és előretekintéshez, azonosítva és előre jelezve a foglalkozásspecifikus és transzverzális készségigényeket ([56]). Ezt a nemzeti és regionális szintű szakpolitikai döntéshozókkal folytatott rendszeres eszmecsere keretében kell megvalósítani.

— A horizontális koordináció lehetővé tétele érdekében az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának irányítása alatt álló uniós szakpolitikai laboratóriumok igénybevételével a szakpolitikai döntéshozatali folyamat korai szakaszában hozzanak létre egy, a különféle főigazgatóságokat tömörítő csoportot annak érdekében, hogy a szakpolitikai problémákkal a szervezeti egységeken átívelően foglalkozzanak ([57]).

— Annak érdekében, hogy a nyilvánosság részvétele erőteljesebben és érdemi módon beépüljön a szakpolitikai folyamatba, az EGSZB azt ajánlja, hogy hozzanak létre egy eredménytáblát, amely bemutatja, hogy a polgárok mely javaslatait vették figyelembe, és megindokolja, hogy egyes javaslatokat miért hagytak figyelmen kívül.

Kifejezetten nemzeti szintű javaslatok:

— Az igazságos átmenettel kapcsolatban más szakaszokban körvonalazódó igények kielégítése érdekében a tagállamoknak meg kell erősíteniük az érintett közszolgáltatások operatív kapacitásait, hogy hatékony iránymutatást és támogatást nyújthassanak a méltányos átállásra vonatkozó szakpolitikák végrehajtásához ([58]).

— A tájékoztatási és konzultációs jogokról rendelkező meglévő jogszabályokat nemzeti szinten hatékonyan végre kell hajtani.

Üzleti tevékenységek és vállalkozások

4.9. Az üzleti tevékenységek és a vállalkozások (különös tekintettel a kkv-kra) mint az átállás mozgatórugói.

Javaslatok:

— A támogatás keretében a pénzügyi intézkedéseket, köztük a vissza nem térítendő támogatásokat, a kölcsönöket, illetve a tőketámogatást az üzleti életciklus egyes szakaszaihoz igazított nem pénzügyi intézkedésekkel, többek között képzési és tanácsadási szolgáltatásokkal kell ötvözni annak érdekében, hogy – különösen az átállás kihívásaival küzdő régiókban és az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseket előmozdító ágazatokban – előmozdítsák a vállalkozói készségeket, különös figyelmet fordítva a nők vállalkozói készségére; a támogatásnak inkluzívnak és az alulreprezentált és hátrányos helyzetű csoportok számára hozzáférhetőnek kell lennie ([59]). A vállalkozói készség hatékony támogatásához elengedhetetlenek a megfelelő beruházási és vállalkozásalapítási feltételek.

— A tagállamoknak meg kell könnyíteniük a mikro-, kis- és középvállalkozások, különösen az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló vállalkozások – különös figyelmet fordítva a szociális gazdasági vállalkozásokra – finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését és piacra jutását annak ösztönzése érdekében, hogy mindenki számára minőségi munkahelyeket hozzanak létre. Különös hangsúlyt kell helyezni az átállás által leginkább érintett területekre és az átállás célkitűzéseit előmozdító ágazatokra ([60]).

— Gondoskodni kell a kkv-kat képviselő munkáltatói szervezetek kapacitásépítéséről annak érdekében, hogy: 1. tanácsadói szerepet tölthessenek be azzal kapcsolatban, hogyan lehet az üzleti modelleket környezetbarátabbá és fenntarthatóbbá tenni; 2. a szakpolitikai döntéshozók irányában és a szociális párbeszéd keretében szociális partneri szerepet tölthessenek be.

— A munkahelyi demokrácia erősítése érdekében ösztönözni lehetne a diverzifikált üzleti modelleket, köztük a körforgásos és együttműködési rendszereket, például a steward ownership modelljét.

— A szakszervezetek időben történő és hatékony bevonásával elő kell mozdítani, hogy a magánszektor dekarbonizációs erőfeszítései során figyelembe vegye az igazságos átmenetre vonatkozó stratégiákat. E stratégiák végrehajtása révén a vállalatok előre láthatják a zöld átállás működésükre és munkaerőre gyakorolt hatásait, és képesek lesznek új lehetőségeket azonosítani.

([55]) Az európai zöld megállapodás és a „senkit nem hagyunk hátra” elv.
([56]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([57]) A policy cycle 2.0 for the European Commission.
([58]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([59]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([60]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.

Finanszírozás és beruházások

4.10. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy a megfelelő beruházás alapvető fontosságú az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikai keret megvalósítása szempontjából. Az EGSZB hangsúlyozza a rendelkezésre álló pénzeszközök jobb elosztásának és hatékony felhasználásának szükségességét.

Javaslatok:

— A zöld átállásra vonatkozó európai beruházási terv az Európai Bizottság stratégiáiban szereplő, beruházási igényekkel kapcsolatos becslésekkel összhangban szükséges. Emellett a hatalmas beruházási igények miatt az átállás felgyorsítása érdekében nagyobb hangsúlyt kell helyezni a közberuházásokra. E tekintetben az EGSZB érdeklődéssel veszi tudomásul az Európai Bizottság bejelentésében javasolt Európai Versenyképességi Alapot.

— A beruházásoknak az átállás által leginkább érintett területekre, egyénekre és kiszolgáltatott helyzetben lévő társadalmi csoportokra kell irányulniuk. E beruházásoknak jövedelmezőnek és fenntarthatónak kell lenniük.

— Fontolóra lehetne venni egy feltételrendszer bevezetését annak biztosítása érdekében, hogy a pénzeszközöket ennek megfelelően osszák el. Ez magában foglalhatná a jelentős károkozás elkerülését célzó „ne árts a kohéziónak” elv előzetes alkalmazását, valamint a társadalmi károkozás elkerülését célzó elv bevezetését és alkalmazását, amelyet a fennmaradó pénzeszközökhöz való hozzáférés feltételeinek való megfelelés utólagos bemutatása követhetne. A társadalmi károkozás elkerülését célzó elv bevezetésének szükségességéről vitát lehetne folytatni az érdekelt felek részvételével.

— Az uniós szintű alapokat olyan stratégiai keret révén kell koordinálni, amely összekapcsolja a céljaikat, és megkönnyíti a tagállamok számára a lehetőségek felismerését. Emellett az igazságos átmenet finanszírozásának növelésére vonatkozó szakpolitikai iránymutatásokkal összhangban bővíteni lehetne az Igazságos Átmenet Alapot és a Szociális Klímaalapot, a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a társadalmilag felelős közbeszerzési gyakorlatokat, többek között olyan társadalmi odaítélési szempontok révén, amelyek lehetőségeket teremtenek a zöld átállás által leginkább érintett személyek számára, ugyanakkor előmozdítva a zöld odaítélési kritériumokat is ([61]).

— A tagállamoknak költségvetési mozgástérre is szükségük lesz az átállásba való beruházásokhoz és az átállás megvalósításához. A nemrégiben megreformált gazdasági kormányzási keret kapcsán az EGSZB hangsúlyozza, hogy további kezdeményezésekre lehet szükség, hogy elegendő magán- és állami tőkét mozgósítsanak a zöld átálláshoz és a társadalmi kohézióhoz ([62]).

— A tagállamoknak az átállásból eredő kihívások fényében értékelniük kell és ki kell igazítaniuk adórendszereiket, különösen azáltal, hogy az adóterhet áthelyezik a munkáról, valamint csökkentik az alacsony és közepes jövedelmű csoportok adóékét az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló egyéb források terhére ([63]).

A munka világának igazságos átmenetére vonatkozó szakpolitikai csomag

4.11. Az EGSZB kéri, hogy dolgozzanak ki egy, a munka világának igazságos átmenetére vonatkozó európai szakpolitikai csomagot a változások előrejelzése és kezelése révén, a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat alkalmazva vezérelvként ([64]). Ennek a szakpolitikai csomagnak magában kell foglalnia a tagállamoknak szóló, vonatkozó javaslatokat, különösen az alábbi tartalommal:

— Fel kell térképezni a készségekkel kapcsolatos igényeket és stratégiákat, valamint elegendő erőforrással rendelkező, készségekkel foglalkozó szakértők közreműködésével nemzeti, ágazati, regionális és helyi szinten szigorú társadalmi-gazdasági hatásvizsgálatokat kell végezni olyan regionális nyomonkövetési és támogatási eszközök igénybevételével, amelyek támogatják a vállalatokat, különösen a kkv-kat és a munkavállalókat e célok elérésében. Ezt a feltérképező munkát a szociális partnereknek és a kormányoknak kell elvégezniük a megfelelő szinteken.

— A fent említett szintek mindegyikén olyan megfelelő készségfejlesztési programokat kell létrehozni és végrehajtani, amelyek lehetővé teszik a munkavállalók, a fiatalok, a munkanélküliek és más veszélyeztetett csoportok (idősek, fogyatékossággal élő személyek, migránsok stb.) számára, hogy számba vegyék készségeiket és aktualizálják pályaorientációjukat, megerősítsék foglalkoztathatóságukat és mobilitásukat, valamint megvalósítható és kívánatos pályamódosítást hajtsanak végre.

([61]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([62]) HL C 146., 2023.4.27., 53. o., 1.12. pont.
([63]) HL C 243., 2022.6.27., 35. o.
([64]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.

— A szerződés típusától függetlenül minden munkavállaló számára érdemi és érvényesíthető hozzáférést kell biztosítani a munkaidőbe beszámított, teljes mértékben kompenzált képzési órákhoz, többek között olyan intézkedések révén, mint a bérpótlási juttatások. A nők és a veszélyeztetett csoportok számára külön hozzáférési intézkedéseket kell biztosítani.

— Biztosítani kell, hogy az alkalmazandó szabályokkal összhangban hatékony vállalati szintű részvételi, tájékoztatási és konzultációs rendszereket hozzanak létre a munkavállalók számára. Biztosítani kell továbbá a kollektív tárgyalások általi lefedettség megerősítését, különösen a feltörekvő ágazatokban és a minimálbérekről szóló irányelv követelményeivel összhangban.

— Az igazságos átmenettel kapcsolatos kezdeményezéseket integrálni kell a szociális jogok európai pillérének és az európai szemeszternek a végrehajtásába. Az EU-nak és tagállamainak garantálniuk kell a szabad mozgást a szociális biztonság tekintetében azokban az esetekben, amikor a munkavállalók a 883/2004/EK rendelettel összhangban az egyik tagállamból a másikba költöznek.

— Erőteljes ösztönzőket kell bevezetni a vállalatok számára annak szolgálatában, hogy a szakemberhiányt elsősorban a jelenlegi munkavállalók továbbképzésével kezeljék; a változásokat előre jelző vállalati átállási terveket dolgozzanak ki és tegyenek közzé rendszeres frissítésekkel, és dolgozzanak ki stratégiákat a lehetséges hatások kezelésére; valamint szorgalmazzák a tanulószerződéses gyakorlati képzési és a szakképzési hozzájárulások megemelését, összhangban a nemzeti modellekkel, a munkavállalók regionális szintű képzésének részleges finanszírozása érdekében;

— A szerkezetátalakítás előrejelzését, előkészítését és irányítását össze kell hangolni az érintett hatóságokkal és érdekelt felekkel, hogy mindenki saját minőségében és hatáskörén belül, a kellő időben járjon el. Ennek köszönhetően biztosítható olyan munkahelyváltási pályák kialakítása, amelyek kiemelten védik a munkavállalók ahhoz való jogát, hogy a régiójukban maradjanak, és tiszteletben tartják azt a döntésüket, hogy továbbra is az adott ágazatban dolgozzanak.

Brüsszel, 2024. december 5.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE